

2010 - ÖSYM- ÇIKMIŞ SORULAR

1. Hayatta iki tür insan vardır: Birinci gruptakiler, hayata eldivenle dokunanlar; ikinci gruptakiler, hayata eldivensiz dokunanlar. Hayata eldivenle dokunanların hiç yıpranmamak gibi bir ayrıcalıkları vardır. Eldivensiz dokunmaya görün acır, yanar canınız. Ama her şeyi daha derinliğine duyumsar, daha yoğun yaşarsınız. Sanatçının bunlardan birini seçme lüksü yoktur. O, hayata eldivensiz dokunanlardandır.

Bu parçada geçen “sanatçının hayata eldivensiz dokunması” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ümitlendirici ortamlar yaratma
- B) Yaşamdaki güçlükleri doğrudan anlatma
- C) Yaşanılanları bir değerlendirmeden geçirme
- D) Olayları düş gücüyle yeniden yaratma
- E) Yaşama yeni anlamlar yükleme

2. Özellikleri yönünden hiçbir akım içinde yer almayan şairler var. Bunlar, kendi kuşağından olanların yazdıklarına da benzemeyen bir şiir yazıyorlar. Bir kuşak ya da gruba katılmadıkları için şiirlerinin bulutsu bir görünüşü var. Bunları yazanlar, kendilerine özgü bu şiirlerle şiirin bir mozaik olduğunu önümüzdeki birkaç yıl içinde gösterecekler.

Bu parçadaki altı çizili sözlerle anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Özellikleri ve sınırları belirgin olmayan – çeşitlilik içeren
- B) Düş gücüne ağırlık veren – teknik açıdan kusursuz
- C) Duyguları devindiren – sanat değeri taşıyan
- D) Belirli konular üzerinde yoğunlaşan – birçok ögesi olan
- E) Kendinden öncekileri yadsıyan – okur duyarlığına seslenen

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde eylem, nedeniyle birlikte verilmiştir?

- A) İnsan balıklama dalmalı içine hayatın
Bir kayadan zümrüt bir denize atlarcasına
- B) Uzandın mı bir kez sınımsız kumlara
Dinleneceksin bir kum tanesi, bir yaprak gibi
- C) Kederi de yaşamalısın bütün benliğine
Acılar da sevinçler de olgunlaştırır insanı
- D) Yaşadın mı yoğunluğuna yaşayacaksın bir şeyi
Koklamaktan bitkin düşmüşçesine bir çiçeği
- E) İnsan bütün güzel müzikleri dinlemeli alabildiğine
Tüm benliği seslerle, ezgilerle dolarcasına

4. (I) Rus edebiyatının hiçbir kahramanı, ne Raskolnikov ne Mişkin ne de Prens Andrey eski Rus insanını hatta tüm Doğuluları “Oblomov” kadar açıklıkla, en özlü yanıyla temsil edebilir. (II) Doğu, belki de ilk kez Gonçarov’un bu büyük yapıtında kendi kendini tanımaya, Batı’dan farkını anlamaya başlamıştır. (III) Oblomov, çiftliği, köleleri olan bir derebeyidir, bu düzen değişince ekmeğini kendi kazanan insanlar arasında yaşamaya başlar. (IV) Böyle yaşamaya hazır olmayan iradesini yitirir ve Oblomov, ölüme benzeyen bir uyuşukluğa gömülür. (V) Ancak Gonçarov, büyük romancılarda görülen “yaşamdaki dram karşısında gülümseme” sini hiç eksik etmez, okurunu da gülümsetmeyi başarır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde romanı özetlemeyi amaçlayan bir nitelik vardır?

- A) I. ve III. B) II. ve IV. C) II. ve V. D) III. ve IV. E) IV. ve V.

5. Karikatür insanların, varlıkların, olayların hatta duygu ve (I)düşüncelerin gülünç (II)yanını yakalayıp bunu (III)abartılı çizimlerle (IV)gülmecele bir (V)anlatıma dönüştürme sanatıdır.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisi yalnızca çekim eki almıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

6. Kıyıköy’ün eski adı Midye. Kazandere ile Pabuçdere’nin denize (I)döküldüğü yerde, yüksek bir kayalığın üzerinde kurulu. Bu ilginç konumunun yanı sıra daracık sokakları, eski ahşap evleri ve balıkçı yaşantısı, burayı büyüleyici hâle getiriyor. Bir zamanların zor (II)ulaşılır balıkçı köyü, artık (III)keşfedilmiş bir yer. Kıyıyı (IV)izleyen orman yolları, Kıyıköy ve İğneada arasında da aynı şekilde (V)uzayıp gidiyor.

Bu parçadaki numaralanmış fiilimsilerden hangisi sıfat olarak kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

7. (I) Yaşlılığın erdemleri üzerine bugüne değin neler söylenmemiş neler yazılmamış... (II) Cicero, Yaşlılık adlı yapıtında nasıl da över, yüceltir yaşlılığı; insanın bilgeleştiği, yaratma gücünün doruğa ulaştığı bir dönem diye adlandırır. (III) Yaşamın gerçek anlamına ancak bu dönemde ulaşmış kişi. (IV) Çünkü yaşlılık, deneyime dayalı, kavrama ve algılama gücünü keskinleştirip geliştiren bir okulmuş. (V) Bundan da öte, insanı değişik yönlerden durultup dinginleştiren, tutkuların her türünden arındıran sessiz bir güçmüş yaşlılık.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümle, biçimce olumsuz fiil cümlesidir.
- B) II. cümle, bağımlı sıralı cümledir.
- C) III. cümle, bileşik cümledir.
- D) IV. cümle, olumlu, kurallı cümledir.
- E) V. cümle, devrik isim cümlesidir.

8. Okuma alışkanlığının gelişmemiş olması, bireylerin, yaşamı yeterince kucaklayamaması, olup bitenleri anlayamaması ve takvim yaşlarını dünyada birkaç yüzyıl yaşamışçasına engin bir zenginlikle donatamaması sonucunu doğurur.

Bu cümlede aşağıda verilenlerden hangisi yoktur?

- A) Yer yön belirteci
- B) Kalma durumu eki almış sözcük
- C) Adlaşmış sıfat
- D) Yeterlik fiilinin olumsuzuyla çekimlenmiş sözcükler
- E) Belgisiz sıfat

9. Giderek sevgisizleşen çevremize, duyguların “fast food” mutfağından çıkışına bakıyorum () Her konuda acelemiz var. Öylesine acelemiz var ki yaşamaya zaman kalmıyor. Gülüşlerimiz de beklentilerimiz de bir örnek () İnsan olmaya () “Her şey bir insanı sevmekle başlar ()” sözünü anımsamaya ayıracak bir saniyemiz bile yok. Ya da Gülten Akın’ın dediği gibi “Ah kimselerin vakti yok, durup ince şeyleri anlamaya ()”
Bu parçada ayraçlarla () belirtilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (...) (.) (:) (,) (.)
B) (.) (...) (,) (,) (!)
C) (.) (...) (:) (,) (...)
D) (.) (.) (,) (.) (!)
E) (...) (.) (:) (.) (.)

10. (I)1920’li yıllardı. Bizim evde dedem (II)utunu yanından hiç eksik etmezdi. Gramofondan (III)klasik Türk müziği dinlerdik o yıllarda. (IV)İstanbul Şehir Tiyatrolarında Muhsin Ertuğrul’un sahneye koyduğu oyunları kaçırmazdık. Ayrıca (V)öğretmenlerimiz de bizi kitap okumaya yönlendirirdi.
Bu parçadaki numaralanmış sözlerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

11. (I) Romancı, romanını yazarken kendi yaşamından da başkalarının yaşamından da yararlanabilir. (II) Ama romanını salt kendi yaşamına dayandırmaya kalkışırsa gündelik yaşamın ayrıntılarıyla kurmaca dünyanın, bir başka deyişle romanın kuralları çatışır. (III) Bu çatışma yüzünden kurguda başarı sağlanamaz. (IV) Yazarına ne kadar ilginç ne kadar vazgeçilmez gelirse gelsin, roman, okuru ilgilendirmeyen bir yığın ayrıntıyla dolar. (V) Günlük yaşamın ayrıntılarıyla kurmaca dünyanın ayrıntıları birbirine benzemez. (VI) Kurmaca dünya ile ilgili ayrıntıların o dünya içinde belirli işlevleri vardır.
Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra düşüncenin akışına göre “Oysa gündelikyaşam, işlevsel olmayan ayrıntılarla doludur.” cümlesi getirilebilir?

- A) I. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

12. “İnsanların işine yarayan bir mesleği yapmaktan utanç duyardım.” Bana bu sözü, Aşağı Fırat Bölgesi’nde MÖ 4000 yıllarını araştıran Çinli bir arkeolog söyledi. Kazıdan çıkardıklarının bilgisayara göndermek üzere kodlamaktaydı o sırada. İlk bakışta binlerce yıl öncesinin bir çömlek parçasını ya da bozkır toprağını araştırmayı amaçlayan bir çalışmanın, bilim çevreleri dışındaki insanların ne işine yarayacağı sorulabilir. Tıpkı sözcükleri yan yana, alt alta sıralayarak şiir yazmanın ne işe yaradığının sorulabileceği gibi. Ama günümüzden 6000 yıl önce Sümerlerin kumlu toprakta bitki yetiştirmenin gizini bulduğunu ortaya çıkarmak, arkeolojinin insanlığa bir armağanıdır. Bunun gibi ben de sıkıntılı günlerimde Neruda ve Nazım’la konuşarak yaşamımı yönlendirirken şiirin bu yararını nasıl göz ardı edebilirim.
Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Tanımlama B) Alıntı C) Nesnel veriler
D) Karşılaştırma E) Terimler

13. Sanırım Ayrıcalık’ın havasından, sabahları çok erken uyanıyorum bu rüzgârlı bayırda. Uyanınca soluğu bahçede alıyorum. Belki de yaşlılık romantikliği benimkisi. Doğa sessiz ama büyük bir öğretmendir. İlgilendikçe hepsinin adlarını birer birer öğreniyor, ateş çiçeğine yıldız çiçeği, sardunyaya ortanca demiyorum. Gülleriye renkleriyle, boylarıyla adlandırıyorum: çalı gülü, bodur gül... Görünüşleriyle, huylarıyla bile: narin gül, şımarık gül, mahzun taze... Güllerden birini tırmanıcı gül sanıp bahçe kapısının arkasına dikmişler. Oysa değil. Tırmanmak bir yana, boynunu bükmüş hep öyle duruyor. “Mahzun taze” dediğim o. “Şımarık gül”ün sabah kahkaha atarak uyandığını söylesem inanmazsınız.
Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Kişileştirme
B) Örnekler
C) Sözde soru cümlesi
D) Çoğullaştırmalar
E) Eksilteli cümle

14. Yaşadığımız günleri duyurur bize edebiyat dergileri. Yaşamı kalıcı yanlarıyla verir. Hele en taze şiirler, dizeler! Ataç, “Ölürken bana en genç şairin en son şiirinden dizeler okusunlar.” demiş. Ben de her sabah uyanır uyanmaz, her gece yatmadan önce, en yeni dizeleri okurum. Taze dizelerle yaşamak kadar kişiyi gençleştiren, yaşama bağlayan bir şey olamaz. Ne demiş Baudelaire: “Sağlıklı bir kişi yirmi dört saat ekmezsiz yaşar ama şiirsiz asla.” Şiir okumanın tadını alırsanız siz de hak verirsiniz bu söze.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tanıklıklardan yararlanılmıştır.
B) Olasılık dile getirilmiştir.
C) Koşul belirtilmiştir.
D) Öznellik ağır basmaktadır.
E) Nitelendirmelerden yararlanılmıştır.

15. Uzakta bir sürü gördük. Bizim yaklaştığımızı anlayınca otlamak için yere eğilmiş olan başlar, hep birden dikildi. Ceylanlar hiçbir tayda görmediğim ince, çevik, zemberekli bir hareketle koşmaya başladı. Arka ayakları pervane gibi işledi, kumu birden köpürttü. Biraz ötede askerce bir düzenle yine durdu. İçlerindeki teke aralarından ayrıldı, geriye döndü, dikildi ve bekledi. Bu, sürüsüne kaçma fırsatı vermek için kendisini feda etmek istediği anlamına geliyordu. Biz de onun kaçıp rahatça sürüsüne katılması için otomobili durdurduk.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmamıştır?

- A) Betimlemeye
B) Öykülemeye
C) Açıklamaya
D) Benzetmeye
E) Kanıtlamaya

16. Yazarın kendisi değil, seçtiği anlatıcılar kurmaca dünyada yaşar. Anlatıcıların her biri de diğer kahramanlar gibi, yazarın yarattığı kurmaca dünyanın dışına çıkamazlar. Ne var ki —. Bu yüzden kurguladığı bir romanda kahramanları ile özdeşleştirilen veya kurgu olan bir olayın gerçekmiş gibi kabul edilmesinden yakınan birçok yazar vardır. Umberto Eco'nun bir okurunun, yazarın anlattığı sokakta çıkan yangını göremeyişine kızması, Genç Werther'in Acıları'nda anlatılanların yaşanmış gibi algılanmasının intihar oranını artırması, okurların edebiyattan nasıl etkilendiklerinin bir göstergesidir. Bu tür olaylar, "Edebiyat nedir ve yaşamı nasıl etkilemektedir?" sorusuna verilecek birçok yanıt olduğunun kanıtıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) çoğu okurun dünyasında, gerçek ve kurmaca kavramları, ayrılmayacak kadar birbirine girmiştir
- B) edebiyatın, insandan çıkıp yine insana dönen bir yaratıcı yazı etkinliği olduğu unutulmamalıdır
- C) anlatıcı, kişisel olmayan, evrensel değerleri göstermeye çalışmalıdır
- D) yazarların yapıtları, yaşamlarından bağımsız düşünülmelidir
- E) ünlü yazarların, hep dikkate değer konuları ele alacağı yönünde yaygın bir kanı vardır

17. Dilin kültürle, düşünce dünyasıyla iç içe olduğu hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir. Bu yüzden daha dil öğrenme aşamasında çocuklarımıza Türkçenin tadını duyurmak zorundayız. Bu da ancak değerli yapıtlar okunarak olacaktır. Bugün yazık ki çocuklar Türkçeyi, televizyonda seyrettikleri, anlatımı bozuk ve yabancı kültürle ait çizgi filmlerden öğreniyorlar. Masallarımızın, bilmecelerimizin, tekerlemelerimizin, türkülerimizin dili ve o dili besleyen kaynak, giderek yok olmakta. Biz dilimizi korumayı sadece, "Şu sözcüğü kullandın, bunu kullanmadın." biçiminde algılasak bir gün geri dönüp baktığımızda ağızımızdan çıkan sözcüklerin, Türkçe görüldüğü hâlde Türkçenin sıcaklığını taşımadığını büyük bir sarsıntıyla anlayacağız. Bunun sonucunda sanki bir yabancıya Türkçe konuşması gibi garip bir Türkçe ortaya çıkacaktır.

Bu parçada dilimizle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Etkileşim içinde olduğu öğelere
- B) Korumanın önemine
- C) Öz değerlerini yitirmesine yol açacak etkenlere
- D) Söz varlığının zenginliğine
- E) Duyarlığımızın nasıl oluşturulabileceğine

18. Masallar, dokusundaki kendine özgü şifrelerle, hâlâ sırrına erişilmemiş bilgelikleri, insanlığın ve hayatın gizemlerini barındırır. Atalarımızdan kalan birçok değerler erken yaşlarda, bilinçaltımıza yerleşmesini sağlar. Böylesine önemli olan masalların yaşatılması, üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Biz de bununla ilgili olarak kayıp masallar konusunda bir çalışma başlatmaya karar verdik. Konuyla ilgili ön araştırma yapmak için gittiğimiz yörük köyündeki bir eve misafir olduk. Evin on yaşındaki oğluna, "Biz yakında tekrar geleceğiz. O zamana kadar ninelerinden masal öğrenir misin?" dedim. Çocuğun cevabı şöyleydi: "Tamam, ben *İnternette* indirim hemem." Çocuk, ninesi yerine *İnterneti* tercih etmişti. Karşılaştığımız bu üzücü durum, tıpkı masallardaki gibi pek çok şeyi anlatıyordu.

Bu parçada söylenenlerden aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Yaşamımıza bilgisayarların giderek egemen olduğu
- B) Halkın ortak yaratılarının ancak belirli yerlerde korunabildiği
- C) Büyüklerden masal dinleme geleneğinin zayıfladığı
- D) Çocukların duygu ve düşünce dünyasını biçimlendirmede büyüklerin etkisinin azaldığı
- E) Masallarla birlikte kimi kültürel değerlerin yok olmaya başladığı

19. Yazarlar herkesten daha iyi gözlemcidir. Birisinin caddede karşıdan karşıya geçişi, birbirini tanımayan insanların göz göze gelişi sırasında yaşanan anlık gerilim, bir dudak bükme, köpeğin kediyi kovalayışı... Bunların tümü gerçek hâllerinin imgeye dönüştürülmüş biçimiyle yazarların kurmaca metinler için kullandıkları görüntülerdir. Ayrıca aralarına yazınsal bir tutkal gibi düşsellik de girer hatta olmazsa olmazlardandır. Çünkü düşleri boğulmuş, belirli söylem kalıplarının içine sıkışmış, sözcük dağarcığı gibi düş dünyası da sürekli zenginleşmeyen bir yazarın yaratıcılığı ister istemez donup kalacaktır. Böyle bir yazar herkesin bildiği, sıradan değerlerle yetinecektir.

Bu parçada, bir yazarda bulunması gereken nitelikler arasında aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Zengin bir çağrışım dünyasına
- B) Yorumlama gücünün gelişmişliğine
- C) Yaşanılan gerçeklere sıkı sıkı bağlı kalmaya
- D) Alışılmış anlatım biçimlerinin dışına çıkmaya
- E) Sürekli yenilik arayışı içinde olmaya

20. Hepimiz dünyaya geldiğimizde bir toplumun, ailenin, kimliğin içinde buluruz kendimizi. Edebiyat işte bu kalıpları kırma arayışından doğar. Hayal ve gerçek, yaşam ve ölüm, ben ve öteki arasındaki bütün duvarları bir bir yıkar. Böylece kendine özgü bir biçimde, hayatın ve insanın özüne eğilebilmeyi, ona sevgiyle bakabilmeyi olanaklı kılar. Çünkü roman, öykü, şiir gibi edebiyat ürünleri bir başkasının acısını iliklerinde hissedebilme, kendini bir başka insanın yerine koyabilme yeteneği kazandırır. Çok farklı kesimlerden insanlara seslenir, onların kapılarını çalar; buyur edilir. İnsanlar ve toplumlar arasında köprüler kurar.

Bu parçada edebiyatın işlevleri arasında aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Toplumsal sorunlara çözümler getirme
- B) Yerleşik değerleri sorgulama gücüyle donatma
- C) İnsanların birbirini anlamasını kolaylaştırma
- D) Kültürleri birbirine yakınlaştırma
- E) Yaşamı, özgün bir yaklaşımla algılamayı sağlama

21. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ayraç içinde verilen sanat yoktur?

- A) Bizden evvel buraya inen üç dört arkadaş
Kurmuştlar tutuşan ocağa karşı bağdaş
(Mürsel mecaz)
- B) Karlar etrafı beyaz bir karanlığa gömdü
Kar değil, gökyüzünden yağın beyaz ölümdü
(Tezat)
- C) Sardı katil gece dünyayı siyah bir kefene
Bir emel yıldızı göz kırptıyor ancak aradan
(Teşhis)
- D) Öyle bir boşandın ki çöle benzer ömrüme
Bir Nuh tufanı oldu, sel değil, sağanak değil
(Telmih)
- E) Çiziyorum havaya dünyamı bir çiçekle
Ve hayran bakıyorum bu rüya gibi şekle
(İstifham)

22. (I) Onun şiirlerinde, masal, şiir, deyiş gibi halk edebiyatı ürünlerinin etkisi görülür. (II) Halk diline yaklaşmaya da özen gösteren bu sanatçının dizeleri toprak kokan yağmur damlaları gibidir. (III) Satırların arasından dökülür okuyucunun duygu dünyasına. (IV) Davetkârdır, sizi kendi dünyasına yavaşça çekip alır. (V) O sesi ne zaman duyduunuz, eşiği ne zaman geçtiniz, anlayamazsınız bile. (VI) Bu anlamda, resimleri de şiirleriyle büyük benzerlik gösterir sanatçının.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangilerinde sanatlıca bir söyleyiş yoktur?

- A) I. ve IV. B) I. ve VI. C) II. ve V. D) III. ve IV. E) V. ve VI.

23. Paylaşırsa dost paylaşmış

İnsanın derdini, sevincini
Dost ümidiyle ortalığa düşmeye gör
Hangi kapıyı çalsam kimseler yok
Hangi omza dokunsam yabancı çıkar

Aşağıdakilerden hangisi içerdiği duygu yönünden yukarıdaki şiire anlamca en yakındır?

- A) Ne yanar kimse bana âteş-i dilden özge
Ne açar kimse kapım bâd-ı sabâdan gayrı
- B) Hep seninçündür benim dünyâ cefâsın çektiğim
Yoksa ömrüm varı sensiz neyleyim dünyâyı ben
- C) Gülmek ol gonceye münâsibdir
Ağlamak bu dil-i hazîne gerek
- D) Bülbüller öter güller açar şâd gönül yok
Hiç böyleliğin görmemişiz fasl-ı bahârın
- E) Bâğ-ı dehrin hem hazânın hem bahârın görmüşüz
Biz neşâtın da gamın da rûzgârın görmüşüz

24. Olmuyor neyleyim

Olmuyor velinimetim efendim
Olmuyor yirminci asırda
Tarz-ı kadîm üzre gazeller söylemek

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Eski edebî anlayışa karşı çıkan bir anlayış dile getirilmiştir.
- B) Yabancı kökenli sözcükler kullanılmıştır.
- C) Yinelemeye başvurulmuştur.
- D) Farklı duygular uyandırma amacı güdülmüştür.
- E) Devrik cümlelerin etkileyciliğinden yararlanılmıştır.

25. Ne halk türküleri ne de halk oyunları, ilk biçimlerini koruyabilir. Bunlar yayılma sürecinde birçok kez değişmiş, kimi zaman bu değişmelerle zenginleşmiş, kimi zaman da bayağılaşmıştır. Bu değişiklikleri yapanların da kim olduğu bilinmez.

Bu sözler aşağıdaki kavramlardan hangisini akla getirmektedir?

- A) Yöresellik B) İçtenlik C) Anonimlik D) Abartılılık E) Yalınlık

26. I. Yüceltilmiş sözlerle yazılan, kahramanın iyi bir durumdan kötü bir duruma düşmesiyle duygusal arınmayı sağlayacak acıma ve korku duygularına yönelik oyun türü.

II. İnsanların ve olayların ilginç yanlarını, güldürmek ve düşündürmek amacıyla sahneye yansıtan tiyatro türü.

III. Ortaoyununda olduğu gibi, önceden yazılmış bir metne dayanmadan, sahnede akla gelen sözlerle oynanan halk tiyatrosu türü.

IV. Romalılar tarafından ortaya atılan, Türk edebiyatına Tanzimat Döneminde giren, yalnız işaretlerle oynanan sözsüz tiyatro oyunu.

Aşağıdaki terimlerden hangisinin tanımı yukarıda verilmemiştir?

- A) Monolog B) Pantomim C) Tuluat D) Komedi E) Tragedya

27. I. Makale açıklayıcı nitelik

II. Otobiyografi 3. kişili anlatım

III. Köşe yazısı güncel sorunlar

IV. Hitabet seslenme sözleri

V. Masal tekerlemeler

Yukarıdaki numaralanmış terimlerden hangisi, karşısındakiyle ilişkilendirilemez?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

**28. Bende Mecnûn'dan füzun âşıklık isti'dadı var
Âşık-ı sâdık benim Mecnûn'un ancak adı var
Kıl tefâhur kim senin hem var benim tek âşıkın
Leyli'nin Mecnûn'u Şîrîn'in eger Ferhâd'ı var**

Bu dizeler aşağıdaki nazım şekillerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

- A) Muhammes B) Şarkı C) Rubai D) Gazel E) Mesnevî

29. Siyah ebrûların duruben çatma

Gamzen oklarını âşika atma

Sana gönül verdim beni ağlatma

Benim gözüm nuru gönlüm sürûru

I. 11'li hece ölçüsüyle oluşturulmuştur.

II. Divan mazmunlarından yararlanılmıştır.

III. Konusu aşktır.

IV. Nazım türü ağıttır.

V. Zengin uyak kullanılmıştır.

Yukarıdaki dizelerle ilgili olarak verilen numaralanmış bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve V. D) III. ve IV. E) IV. ve V.

30. Güneş çekildi demin Gidene bak gidene
Doğdu bir cenk akşamı Güller sarmış dikene
Bu bütün günlerimin Mevlâ sabırlar versin
İçime denk akşamı Gizli sevdâ çekene
I. 7'li hece ölçüsüyle oluşturulmuştur.
II. Uyak (kafiye) şemaları aynıdır.
III. Nazım birimleri aynıdır.
IV. Doğaya özgü öğelerden yararlanılmıştır.
V. Bir dilek belirtilmiştir.
Yukarıdaki numaralanmış bilgilerden hangileri verilen şiirlerin ortak özelliği değildir?

A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve V. D) III. ve IV. E) IV. ve V.

31. Aşağıdakilerin hangisi Karagöz oyununun özelliklerinden biri değildir?

A) Ciddi ve ağırbaşlı bir hava taşıma
B) Müzikten yararlanma
C) Usta-çırak geleneği içinde sürdürülme
D) Tiplerin aynı kişi tarafından seslendirilmesi
E) Değişik ağız ve ses taklitlerine dayanma

32. Türk edebiyatının gelişimi içinde divan edebiyatı varlığını 13-19. yüzyıllar arasında sürdürdü. Bu edebiyatın başlıca özellikleri şöyle sıralanabilir: (I)Sanatta kurallara bağlı olmak, (II)öncelikle konuşma dilinden yararlanmak, (III)yüksek tabakaya seslenmek, (IV)belirli türlerin ve kalıpların dışına çıkmamak, (V)Arapça ve Farsçanın dil kurallarını benimsemek.
Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisi divan edebiyatının bir özelliği değildir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

33. Ahlakla ilgili öğütler veren, türlü hayat görüşlerini yansıtan, özdeyiş niteliğindeki sözlerin ağır bastığı gazellere hikemî gazel denir. Bu tarzdaki gazelleriyle — ün salmıştır.
Yukarıda boş bırakılan yere aşağıda verilenlerden hangisi getirilmelidir?

A) Bâkî B) Fuzûlî C) Nedîm D) Nef'î E) Nâbî

34. Aşağıdaki dizelerin hangisinde özellikle Tanzimat Dönemine özgü bir kavram yoktur?

A) Memleket bitti yine bitmedi hâlâ sen ü ben
Bize bu hâl ile bizden büyük olmaz düşmen
B) Olmuş insâna taasub bir onulmaz illet
Hüs-n-i tedbîrin ile kurtulur andan millet
C) Felek her türlü esbâb-ı cefâsın toplasın gelsin
Dönersem kahpeyim millet yolunda bir azîmetten
D) Kanı ol gül gülerek geldiği demler şimdi
Ağlarım hâtıra geldikçe gülüşüklerimiz
E) Ne efsûnkâr imişsin âh ey dîdâr-ı hürriyyet
Esîr-i aşkın olduk, gerçi kurtulduk esâretten

35. (I) Tanzimat Dönemi tiyatrosunda çeşitli konular işlenir. (II) İşlenen konular, genellikle toplumsal boyutlu nitelikler taşır. (III) Örneğin Namık Kemal'in Zavallı Çocuk ve Gülnihal adlı yapıtlarında vatan konusu işlenmiştir. (IV) Rezaizade Mahmut Ekrem, Ahmet Mithat, Abdülhak Hamit, Teodor Kasap gibi sanatçılar da tiyatro alanında yapıtlar ortaya koymuşlardır. (V) Bu alanda ürün verenler klasisizm ve romantizm akımlarının etkisinde kalmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

36. Servet-i Fünûn Edebiyatını oluşturan şairler arasında —, —; öykücü ve romancılar arasında —, — adlarını sayabiliriz.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Ziya Paşa'nın – Namık Kemal'in – Rezaizade Mahmut Ekrem'in – Ahmet Mithat Efendi'nin
B) Tevfik Fikret'in – Cenap Şahabettin'in – Halit Ziya Uşaklıgil'in – Mehmet Rauf'un
C) Abdülhak Hamit Tarhan'ın – Muallim Naci'nin – Şemsettin Sâmî'nin – Nabizade Nâzım'ın
D) Mehmet Emin Yurdakul'un – Mehmet Âkif Ersoy'un – Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın – Ahmet Râsim'in
E) Ahmet Hâşim'in – Yahya Kemal Beyatlı'nın – Halide Edip Adivar'ın – Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun

37. Servet-i Fünûn şiiri ile Fecr-i Âtî şiirinin başlıca özellikleri arasında ilk olarak kullanılan malzemedeki birlik dikkati çeker. (I)Fecr-i Âtî şiirinin başlıca temaları, Servet-i Fünûn şiirinde olduğu gibi, aşk ve doğadır. (II)Aşk kadar doğa betimlemeleri de tümüyle öznelir. (III)Dilde Servet-i Fünûncuların tuttuğu yol benimsenerek şiir diline Arapça ve Farsçadan yeni sözcükler alınmış, konuşma dilinden uzaklaşmıştır. (IV)Vezin, yine aruzdur. (V)Ancak Fecr-i Âtîciler de Servet-i Fünûncular gibi sembolik şiirden uzak durmuştur.
Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

38. Tevfik Fikret'in şiirlerinin özellikleriyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Aruzun kalıplarını müzikaliteleri bakımından ilk kez değerlendiren odur.
B) Kimilerinde konuşma dilinin anlatım özelliklerini kullanmıştır.
C) Özellikle Türkçe sözcüklere yer vermiştir.
D) Divan nazımının müstezat şeklini değiştirerek yeni bir nazım şekli oluşturmuştur.
E) Uyak düzenine büyük bir serbestlik getirmiştir.

39. —, Tasvir-i Efkâr'da yayımlanan "Lisan-ı Osmanînin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülâhazâtı Şâmilidir" adlı makalesinin — - Dönemindeki dil anlayışını belirleyecek düzeyde bir içeriği vardır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) Namık Kemal'in – Millî Edebiyat
- B) Şinasi'nin – Tanzimat
- C) Rezaizade Mahmut Ekrem'in – Servet-i Fünûn
- D) Tefvik Fikret'in – Fecr-i Âtî
- E) Yahya Kemal Beyatlı'nın – Cumhuriyet

40. Aşağıdaki yapıtlardan hangisi tür bakımından ötekilerden farklıdır?

- A) Mahur Beste
- B) Sürgün
- C) Ölmez Otu
- D) Makber
- E) Aylak Adam

41. Şairler	Topluluklar	Akımlar
—	Servet-i Fünûn	Batıcılık
Ziya Gökalp	—	Türkçülük
Namık Kemal	Encümen-i Şuarâ	—

Yukarıda şairlerin, içinde yer aldıkları topluluklar ve savundukları düşünce akımları verilmiştir. Tablodaki boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar – Beş Hececiler – Türkçülük
- B) Mehmet Âkif Ersoy – Genç Kalemler – Batıcılık
- C) Tefvik Fikret – Genç Kalemler – Osmanlıcılık
- D) Yahya Kemal Beyatlı – Yedi Meşaleciler – Osmanlıcılık
- E) Tefvik Fikret – Beş Hececiler – Batıcılık

42. Memleketi ve memleket gerçeklerini yansıtmayı amaçlayan Millî Edebiyat Dönemi roman ve öyküsünün anlatımı, büyük ölçüde gözlemci gerçekçiliğe dayanır. Bu dönemin ünlü yazarlarından biri olan — gerçekçilik akımına bağlı kalmıştır. **Bu parçada boş bırakılan yere aşağıda verilenlerden hangisi getirilemez?**

- A) Reşat Nuri Güntekin
- B) Refik Halit Karay
- C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- D) Memduh Şevket Esendal
- E) Abdülhak Şinasi Hisar

43. —, bir şiiri dışında hece ölçüsünü kullanmamıştır. Birer gereç gözüyle baktığı "aruz"la "uyak"ı, yazdığı her şiirde özenle kullanmıştır. Ayrıca aruz kusuru yapmamak için çaba harcamıştır. Onun için ileri sürülen, "— gibi aruzu Türkçe sözcüklere uygulamak için şiiri düz yazıya indirgemeyen bir şairdir." görüşü tüm eleştirmenlerce onaylanmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yahya Kemal Beyatlı – Mehmet Âkif Ersoy
- B) Halit Fahri Ozansoy – Orhan Seyfi Orhon
- C) Ziya Gökalp – Mehmet Emin Yurdakul
- D) Ahmet Hamdi Tanpınar – Cahit Sıtkı Tarancı
- E) Faruk Nafiz Çamlıbel – Arif Nihat Asya

44. Özellikle, yarattığı karakterlerle ünlenen, daha çok kadınlar arasından seçtiği kişileri bütün psikolojik incelikleriyle ustaca canlandıran yazarımız —.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu'dur
- B) Halide Edip Adivar'dır
- C) Refik Halit Karay'dır
- D) Ömer Seyfettin'dir
- E) Reşat Nuri Güntekin'dir

45. Önce Fecr-i Âtî'ye girip onun sanat anlayışına uygun şiirler yazmış olan —, 1911'den sonra, şiirlerini "Yeni Lisan" anlayışıyla yazmaya başladı. Ömer Seyfettin ve Ziya Gökalp ile birlikte "Yeni Lisan"ı açıklamaya çalıştı. Kısa bir süre içinde heceyle yazmaya başladı. Şiirlerinin bir kısmını Geçtiğim Yol adlı kitapta topladıktan sonra, şiiri de bırakarak edebî incelemelerle uğraştı.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Faruk Nafiz Çamlıbel
- B) Yusuf Ziya Ortaç
- C) Ali Canip Yöntem
- D) Orhan Seyfi Orhon
- E) Hamdullah Suphi Tanrıöver

46. Peyami Safa, Tanzimat'tan itibaren Türk romanının değişmez ana konularından biri olan yanlış Batılılaşmanın toplumsal yapıda yol açtığı yıkımları hemen hemen bütün yapıtlarında işler. Bunlardan biri olan — adlı yapıtında, farklı kültürleri, dünya görüşlerini ve yaşama biçimlerini anlatır. Özellikle Doğu ve Batı çatışmasını yansıtmayı amaçlayan romanın iletisi, roman kahramanlarından Neriman'ın yaşadığı bunalımlar ve iç çatışmalar yoluyla biçimlendirilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bir Tereddüdün Romanı
- B) Dokuzuncu Hariciye Koşuşu
- C) Mahşer
- D) Fatih-Harbiye
- E) Yalnızız

47. Servet-i Fünûn Döneminde yaşadığı hâlde bu topluluğun dışında kalan, yönelim ve yaratılışlarıyla bu topluluktan ayrı özellikler taşıyan sanatçılarımızdan biri de —. Onun ayna tuttuğu yaşam kesiti, Servet-i Fünûncuların ayrıdır. Servet-i Fünûncular varsıl, aydın kesimin köşk ve konak yaşamının görüntüleriyle oluşturmuşlardır yapıtlarını. Onun anlattığı yaşamsa İstanbul'un yoksullarının ya da orta sınıfının yaşamıdır. Kimi romanlarında eski İstanbul yaşamının betimlemelerine de rastlarız. Örneğin Cehennemlik ve Metres'te, boğaziçi yalılarındaki; İffet, Şıpsevdi ve Tesadüf'te, Aksaray'daki yaşamı anlatır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Hüseyin Rahmi Gürpınar'dır
- B) Ahmet Râsim'dir
- C) Reşat Nuri Güntekin'dir
- D) Hüseyin Cahit Yalçın'dır
- E) Halit Ziya Uşaklıgil'dir

48. I. Sergüzeşt

II. Araba Sevdası

III. Felâtnun Beyle Râkım Efendi

IV. Mâî ve Siyah

V. Mürebbiye

Yukarıdaki yapıtlardan hangilerinde Batılılaşmanın yanlış anlaşılmasının yarattığı sonuçlar işlenmiştir?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve III. D) III. ve V. E) IV. ve V.

49. Türk edebiyatının en iyi romanlarından olan —, 1949'da kitap olarak basılır. — İstanbul'a olan derin sevgisini yansıttığı bu romanında, Mümtaz ile Nuran'ın aşkı çerçevesinde eski-yeni, Doğu-Batı ve aşk ile toplumsal sorumluluk arasındaki çatışmayı ve bu çatışmaların doğurduğu bireysel bunalımları irdeler.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) Baba Evi – Orhan Kemal
- B) Huzur – Ahmet Hamdi Tanpınar
- C) Küçük Ağa – Tarık Buğra
- D) Bir Düşün Gecesi – Adalet Ağaoğlu
- E) Yorgun Savaşçı – Kemal Tahir

50. Çağdaş Türk şiirinin bütün dönemlerini, bütün akımlarını kapsayan ortak özelliklerin başında dil gelir. Bu şiirlerin dili yapay bir dil değil, konuşulan Türkçedir. Arada, konuşulan Türkçeden zorlama bir öz Türkçeye ya da divan edebiyatının inceliklerine kapılarak Osmanlıcaya yönelenler olmuştur. Ama bunlar sayılı örneklerdi. Genellikle, her gün yeni bir inceliği keşfedilen konuşma dilimiz işlenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinin dil tutumu bütün yönleriyle, bu parçada anlatılanlarla uyuzmam?

- A) Faruk Nafiz Çamlıbel
- B) Fazıl Hüsnü Dağlarca
- C) Cahit Sıtkı Tarancı
- D) Mehmet Emin Yurdakul
- E) Ahmet Hâşim

51. Aşağıdakilerin hangisinde bir **bilgi yanlış** vardır?

- A) Epik şiirin ustası olan Fazıl Hüsnü Dağlarca, Kurtuluş Savaşı ile ilgili destansı, lirik şiirleriyle tanınır.
- B) Metafizik konularla ilgilenen Necip Fazıl Kısakürek, uzun yıllar Büyük Doğu adlı dergiyi çıkarmış; tarih, medeniyet, Batılılaşma ve politika konularında yazılar yazmıştır.
- C) Ahmet Muhip Dırnas, öykülerinde şiirsel bir söyleyişe, insanlar arasındaki sıcak ilişkilere yer vermiştir.
- D) Arif Nihat Asya, yurt, millet ve bayrak sevgisiyle ilgili şiirler yazmış; şiirleriyle millî duyguları harekete geçirmiştir.
- E) Orhan Veli Kanık, şairane söyleyişlerden, basmakalıp söz ve benzetmelerden kaçınmış; gündelik yaşamı, günlük konuşma diliyle, esprili bir biçimde anlatmıştır.

52. Aşağıdakilerin hangisinde bir **bilgi yanlış** vardır?

- A) Bilge Karasu, Yeni Yalan Zamanlar'da büyük ölçüde kadın sorunlarını somutlayıcı bir tutumla yansıtmaya çalışmıştır.
- B) Romanlarında bilinç akışı, iç monolog gibi yeni anlatım teknikleriyle kendine özgü bir yol bulan Adalet Ağaoğlu'nun ilk romanı, Ölmeye Yatmak'tır.
- C) Oğuz Atay'ın Tutunamayanlar romanı, ele aldığı konu, konuyu işleyiş tarzı ve kullanılan yeni anlatım teknikleri bakımından dikkate değer nitelikler taşır.
- D) Yusuf Atılgan'ın Anayurt Oteli adlı romanı, aynı otelde kâtiplik yapan Zebercet adlı kahramanın ruhsal dünyasının açığa çıkarılması üzerinde şekillenir.
- E) Toplumcu gerçekçi tutumla bireyin iç dünyasına kapanışını birlikte anlatan Haldun Taner, Şişhaneye Yağmur Yağıyordu, On İkiye Bir Var adlı kitapları ile ödül almıştır.

53. Göğsü bağı açıktı. Elinde orak vardı. Ekin biçiyordu. Yüzünü toprağa, sırtını güneşe vermişti. Tarladaki ekini kurtarmaya çalışıyordu. Sırtında kaput bezinden bir iç gömleği vardı. Dışlığı yoktu. İç gömleği kirden meşine dönmüştü. Elindeki orak küçüktü, koç boynuzu kadar bir şeydi. Bu yılın buğdayı geçen yılın buğdayından uzun gibi geliyordu gözüne. Dizine çıkmıyordu ama kıraçta ne buğdaylar olmuştur bundan boysuz. "Biz bu cenabet topraklarda çok buğdaylar gördük bacaksız, çok arpalar biçtik cüce." dedi içinden. Adam usta orakçıydı. Ama ustalık para etmiyordu kıracın ortasında. Bunalıyor, ikide bir dikiliyor, elini kalçasına koyup küçük, kaplumbağa gözlerini kısarak aşağılara, yola bakıyordu. Gelip geçen "otopos"ları izliyordu. Ama çok dikelemiyordu, karısı mız mız ediyor, oğlu kararıyordu. Gözünün kuyruğuyla baksa anlardı. Yüzde yüz kızıyorlardı.

Bu parçadan edebiyatımızdaki toplumcu gerçekçi hikâye ve roman anlayışıyla ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Köye ve köylüye yönelme anlayışı benimsenmiştir.
- B) Kişiler iç ve dış dünyasıyla birlikte ele alınmıştır.
- C) Sorunların yansıtılması amaçlanmıştır.
- D) Gözleme dayalı bir anlatım söz konusudur.
- E) Halkı aydınlatma amacı güdülmüştür.

54. Dünya edebiyatında, Rus yazarı Çehov'un öncüsü olduğu, anlatımı olaya yaslandırmayan, geleneksel anlamda serimi, düğümü, çözümünü olmayan bir öykü türüdür durum öyküsü.

Aşağıdaki yazarlardan hangisi özellikle bu öykü türünde ürün vermemiştir?

- A) Memduh Şevket Esendal
- B) Sait Faik Abasıyanık
- C) Vüsat O. Bener
- D) Ömer Seyfettin
- E) Oktay Akbal

55. Aşağıdakilerden hangisi modernizmi esas alan yapıtların belirleyici özelliklerinden biri değildir?

- A) Okurların merak duygusunun kamçılanması amaçlanır.
- B) Yaşamın çok boyutlu ve kavranması zor gerçeklerden oluştuğu savunulur.
- C) Anlatıcı, büyük ölçüde birey bilinciyle kendi "ben"ini öne çıkarır.
- D) Toplumla ait değerleri yansıtmaya amacı yoktur.
- E) Anlatılanlar kişilerin iç dünyasının süzgecinden geçirilerek verilir.

56. Bazen düşünüyorum da eğer benim yazdıklarım hayatla ilgili değilse insanların yaşadığı nasıl bir dünya? Bana göre, tüm kitaplarım gerçeği yansıtıyor. Ama hangi gerçeği? Benim gördüğüm gerçeği.

Bu parçada sanat anlayışını belirten yazarın aşağıdaki akımlardan hangisine bağlı olduğu söylenebilir?

- A) Natüralizm
- B) İzlenimcilik
- C) Klasisizm
- D) Gerçeküstüçülük
- E) Sembolizm

2010 CEVAP ANAHTARI

**1-B 2-A 3-C 4-D 5-B 6-E 7-C 8-A 9-D 10-B 11-E 12-A 13-C 14-B
15-E 16-A 17-D 18-B 19-C 20-A 21-E 22-B 23-A 24-D 25-C 26-A
27-B 28-D 29-E 30-C 31-A 32-B 33-E 34-D 35-C 36-B 37-E 38-C
39-A 40-D 41-C 42-E 43-A 44-B 45-C 46-D 47-A 48-C 49-B 50-E
51-C 52-A 53-E 54-D 55-A 56-B**